

/ Finance

Poradna: Mám být na mobilu, v pohotovosti. Kdy můžu říct šéfovi dost?

13. října 2017

Zaměstnavatel mi nařídil držet pracovní pohotovost. Můžu to odmítnout, když se mi to nehodí? A dostanu peníze i za to, že nakonec do práce nepůjdu? Pokud jste se k ní zavázal ve smlouvě, nemůžete ji odmítnout, vysvětluje čtenáři advokátka z kanceláře bpv Braun Partners Markéta Nešetřilová.

Ilustrační snímek | foto: Profimedia.cz

Kdy po mě zaměstnavatel může chtít, abych vykonával příslužbu, tedy abych byl k dispozici na telefonu a v případě potřeby nastoupil do práce?

Příslužba, neboli optikou zákoníku práce pracovní pohotovost je situace, kdy je sice zaměstnanec mimo své pracoviště, ale současně musí být připraven, že může být zaměstnavatelem v případě naléhavé potřeby povolán na pracoviště, aby tam vykonával svou práci podle pracovní smlouvy.

Lze doplnit, že rozhodně nejde o pracovní pohotovost v případě, kdy by zaměstnanec v pracovní době na svém pracovišti čekal na to, až mu bude přidělena práce. V tomto případě má zaměstnavatel povinnost přidělit zaměstnanci práci (a zaměstnanci náleží [mzda](#)) anebo zaměstnance poslat domů s tím, že objektivně nemá, jakou práci by mu přidělil. A to by pak zaměstnanci náležela náhrada mzdy.

Ale zpátky k věci. Pracovní pohotovost může zaměstnavatel po zaměstnanci požadovat pouze v případě, kdy se na tom oba prokazatelně dohodnou. Typicky bývá takové ujednání součástí pracovní smlouvy nebo součástí samostatného písemného ujednání.

Když pohotovost odmítnu, můžu dostat výpověď?

Pro zaměstnance je důležité, že může odmítnout takovou dohodu uzavřít. Zaměstnavatel to po něm nemůže požadovat. Za to, že zaměstnanec odmítl uzavřít takovou dohodu, nemůže být sankcionován, natož aby s ním byl rozváznán pracovní poměr výpovědí.

Opačná je však situace, kdy se zaměstnanec k pracovní pohotovosti zavázal. Pokud mu je v době, kdy drží pracovní pohotovost, nařizeno dostavit se na pracoviště a práci vykonat, musí tak učinit. Nenastoupení nebo ignorování tohoto pokynu by v určitých případech mohlo vést i k výpovědi, Neuposlechnutí pokynu

„Zaměstnanci náleží za dobu, kdy je v pracovní pohotovosti, odměna ve výši nejméně 10 % jeho průměrného výdělku,“ říká Markéta Nešetřilová.

zaměstnavatele je bezesporu porušením pracovněprávních povinností, které při splnění určité intenzity a soustavnosti zakládá výpovědní důvod.

Podmínky výkonu pracovní pohotovosti by měly být jasné a srozumitelné jak pro zaměstnance, tak pro zaměstnavatele. Běžně se v dohodách o pracovní pohotovosti zakotvuje místo, na kterém je zaměstnanec povinen být v pracovní pohotovosti (je jím převážně bydliště zaměstnance) dále reakční doba zaměstnance (neboli do kdy nejpozději je zaměstnanec povinen dostavit se k výkonu práce) a dále pravidlo, jakým způsobem bude práce v době pracovní pohotovosti nařízena (v drtivé většině případů se jedná o telefonické kontaktování zaměstnance).

A jakou za to dostanu odměnu?

Vzhledem k tomu, že pracovní pohotovost zaměstnance do jisté míry omezuje, náleží mu za dobu, kdy je v pracovní pohotovosti odměna ve výši nejméně 10 % jeho průměrného výdělku. Je však třeba říci, že si lze odměnu sjednat i jinak, ale vždy ve prospěch zaměstnance. Vzhledem k ochránářské pozici zákoníku práce nesmí být odměna nižší, než je zákonem stanovená.

Pokud je zaměstnanec v době pracovní pohotovosti do práce povolán, přísluší mu buď klasická mzda anebo jedná-li se o práci přesčas anebo práci ve svátek o víkendu či v noci, přísluší mu ke mzdě rovně příslušné příplatky (25 % u přesčasů, 100 % u svátků, 10 % za práci v noci nebo o víkendu).

Ačkoli to tak na první pohled nevypadá, je zaměstnavatel při nařizování práce v pracovní pohotovosti poměrně omezován klasickými pravidly týkajícími se rozvrhu pracovní doby a přesčasů. Měl by tedy dodržet pravidla o nepřetržitém odpočinku v týdnu a mezi směnami a také nesmí nařizovat práci nad rámec stanovené nebo dohodnuté práce přesčas. Poruší-li toto zaměstnavatel, vystavuje se riziku sankce ze strany inspekce práce.

Autor: kah, Markéta Nešetřilová pro iDNES.cz